

Meningen at give Bestemmelser i en Lov, naar de ikke overholdes, og jeg tror derfor, man i den Henseende maa gribe til et Middel, som, om det end ikke er radikalt, dog ganske vist maa antages at være høist nødvendigt i den Henseende, nemlig det, at der ikke skal tilstedes Nogen Ret til Kjøbmands-handel eller Høsterhandel i den af Næringsloven til-ladte Afstand fra Byerne, undtagen han, idet han an-drager derom, godtgjør ved Landmaalerattest, at Stedet ligger fra Byen saa langt, som det er bestemt i Næringsloven. En saadan Mitteis Erhvervelse er ikke nogen vidtløftig Sag, og det kan — det vil jeg forsikre — forebygge mangen Konflikt om-kring i Landet. At Udgiften ved en saadan Landmaalerattest baade ved Kjøbmandshandel og ved Høsterhandel maa bæres af den Paagjældende, er ikke nogen urimelig Forbring, da han jo kom-mer til at drage Fordel deraf. Da denne er den eneste Maade, hvorpaa efter min Mening disse Konflikter kunne blive afhjulpede, saa vil jeg i den Retning tillade mig ved 2den Behandling at stille Ændringsforslag. — Jeg skal med Hensyn til Lovforslaget i Almindelighed kun bemærke, at dengang da Kjøbstadkommissionen var færdig med sit Arbejde, og Frugten af dette Arbejde var ble-ven offentliggjort, blev det af Alle — og saaledes ogsaa i Pressen — uanset til hvilken Side de hørte, udtalt, at Kjøbstadkommissionen med Held havde yttret sig om de Forandringer i Nærings-lovgivningen, som man ønskede, og det blev almin-delig erklæret, at der med Hensyn til de Nærings-drivendes Læve og saa var taget Hensyn til de forandrede Tidsforhold, og de Forandringer, som den politiske Frihed maatte føre med sig; man var, kort sagt, enig om, at det ikke var for Meget, der var forlangt. Dette var den al-mindelige Opfattelse dengang, da Kjøbstadkommis-sionens Arbejde blev offentliggjort, og jeg vilde ønske, at den milde Bedømmelse, som dengang blev Kjøbstadkommissionens Arbejde til Del, ogsaa fra dette Things Side nu vil blive dette Lovfor-slag til Del, saa at de Bestemmelser, som her ere foreslaaede, maa blive ophøjede til Lov. Jeg ser ganske vist med Hensyn til det Punkt, som jeg berørte før, og som ogsaa i det andet Thing har været Knudepunktet i Forhandlingerne, nemlig med Hensyn til Indskrænkningen i den fulde Fri-hed, som nu høves efter den nu bestaaende Ret til Erhverv uden Næringsbevis, naar det sker med Hustru og Børns Hjælp — jeg ser ganske vist, at en saadan Indskrænkning ikke fuldt stemmer med den personlige Frihed; jeg finder ikke, at en saadan Frihed kræves af Almenvellet, og jeg fin-der, at Hensynet til det Almene og Hensynet til den personlige Frihed maa afveies imod hinanden, naar man i et saadant Forhold skal træffe Bes-temmelse. — Jeg tillader mig med disse Bemærk-ninger at anbefale Forslaget til det ærede Things velvillige Overveelse.

Winther: Denne „almindelige“ Tilfreds-hed, hvormed Kjøbstadkommissionens Arbejde skulde være modtaget, var dog vist ikke saa aldeles al-mindelig. Der var Mænd, som ikke have været uden Anseelse i Danmarks Repræsentation, og af hvilke Nogle saa godt som Nogen her i Landet have stridt for den personlige Frihed, for Grund-lovens Udvikling og for, at de Baand, som tid-ligere laa paa Næringsfriheden, skulde høves, der udtalte sig i høi Grad dadlende om dette Ar-bejde, der nu blev saa stærkt rost af den ærede sidste Taler. — Det har været meget lærerigt for mig at se dette Lovforslag fremkomme, thi det har for mig været et Fingerpeg om, at man nu op-fatter det almene Vels Fordringer paa en Maade, der er hel forskjellig fra den, hvorpaa man op-fattede dem i Tiden, som gif forud for Grund-lovsforandringen. Det er bekendt nok, at For-tjenesten for, at Baandene paa Næringsfriheden blev løste, i Serdeleshed styldes et Parti, til hvilket jeg ikke hører. Der har været en Del Strid i saa Henseende, idet Nogle den Gang paa en Maade vilde betage dem Æren. Det blev sagt, at Næringsloven af 1857 blev mødt med Uvillie i Kjøbstæderne, og man lagde Ansvar for den over paa det Parti, hvis Mænd dog ikke havde været Hovedmændene til at fremme den. — Nu foreligger dette Lovforslag, og jeg skal derfor tillade mig at udtale mig om det; navnlig skal jeg sige, hvorfor jeg er en absolut Modstander deraf. Jeg vil indrømme, at den Udvikling, som begyndte i 1857, maatte var noget for hurtig fremadgaaende, og saaledes opfattede jeg allerede den Gang Sagen. Jeg stillede derfor et Æn-dringsforslag, som gif ud paa, at Loven ikke skulde træde i Kraft i nogen Kommune, før Kommu-nalbestyrelsen havde forlangt det hos Regjeringen, hvilket Forslag fik en stor Mængde Stemmer for sig her i Thinget, og deriblandt Mænds, som have et stort Navn med Hensyn til deres Arbejde for Tilblivelsen af Friheden her i Danmark; jeg skal som Exempel nævne Bislop Monrad. Der var saaledes hos mig og hos flere no-gen Avul tilstede om, hvorvidt ikke den Frist, der var ansat for Baandenes Løsning, var for kort, men disse Betæneligheder bleve satte til Side af den daværende Majoritet, og Loven blev saaledes, som den nu foreligger. — Senere kom Reaktionen, Grundloven af 1866 med det nye Kammer, hvori saamange særlige Interesser ere repræsenterede, og det er altsaa ganske naturligt, at Regjeringen opfatter sin Stilling saaledes, at den maa lempe al Udvikling efter de Forestillin-ger, den tror herse i det privilegerede Kammer, hvis Bisald jo ogsaa skal høves til Lovene. For Grundlovsforandringen skete, blev det udtalt — man har ogsaa hyppig set det i Pressen — at man, ihvorvel der skete en Forandring med Lands-thinget, dog maatte erindre, at Danmark havde